

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

*Pr. 364/26.10.18
CPS*

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-6395 din 08 11 2018
La nr. 364 din 26 octombrie 2018

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 file.

Director adjunct

L. Chireglo

Lidia CHIREOGLO

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO18/5539 din 07.11.2018

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (Legea nr.1593/2002; Legea nr. 281/2017)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este deputat din Parlamentul Republicii Moldova, ceea ce corespunde art.102 din Constituție.

Categoria actului normativ propus este lege, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți

interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Potrivit art.12 alin.(2) al legii, „Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice.". Mai mult ca atât, art.11 alin.(2²) al aceleiași legi prevede că „Anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente sunt făcute publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie".

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova la data de 26.10.2018, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului. Totodată, proiectul a fost remis spre efectuarea expertizei anticorupție la 29.10.2018, respectiv nu a fost asigurat termenul de 10 zile lucrătoare pentru recepționarea propunerilor și/sau obiecțiilor.

Astfel, în procesul de promovare a proiectului nu au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2²) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În cadrul notei informative autorul stabilește expres: „În vederea aplicării uniforme a mecanismului de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (AOAM) în sumă fix reieșind din modificările efectuate la Codul fiscal, se propune completarea pct.1 din anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002, cu o poziție nouă, și anume „d¹) persoanele fizice care desfășoară, conform Codului fiscal, activitate independentă de comerț fără a constitui o formă organizatorico-juridică [...]

Începând cu data de 02.09.2018 a intrat în vigoare Legea nr.22/2018 privind exercitarea unei activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri. În conformitate cu art.7 a Legii menționate supra, din veniturile obținute din activitatea necalificată cu caracter ocazional exercitată de ziler nu se calculează contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii. Zilierul are obligația de a se încadra în sistemul public de asigurări sociale obligatorii pe bază de contract individual, încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale. Astfel, se propune completarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018 nr.281/2017 cu un articol nou care reglementează termenele de încheiere a contractului individual".

În urma expertizei efectuate se constată că prevederile proiectului servesc scopului declarat de către autor în nota informativă.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele pensionarilor și a persoanelor cu dizabilități ce practică activitatea independentă de comerț, în sens Codului fiscal, de a fi scutite de la achitarea primei de

asigurare obligatorie de asistență medicală. Astfel, interesele promovate corespund interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Nota informativă stabilește necesitatea și temeiul elaborării proiectului. La fel, în notă sunt analizate principalele prevederi cu evidențierea elementelor noi aduse în legislația națională, în conformitate cu cerințele statuate la art.30 al Legii nr.100/2017 privind actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară”.*

Stabilim că nota informativă nu conține date ce ar argumenta proiectul prenotat sub aspectul economico-financiar, deși analizând normele propuse, constatăm că acestea vor necesita anumite cheltuieli financiare pentru implementare. Astfel, este absolut necesar stabilirea unui buget în acest sens. Prin urmare, recomandăm completarea notei informative cu date suplimentare, care să prevadă resursele financiare necesare pentru realizarea celor propuse în proiect.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textului proiectului actului normative se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*
- g) se evită tautologiile juridice;*
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.*

Textul proiectului este expus în limbă simplă, clară și concisă, cu respectarea regulilor gramaticale și

de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea Casei Naționale de Asigurări Sociale, care este entitatea publică responsabilă de încheierea contractelor individuale de asigurări sociale cu persoanele fizice care exercită activități în calitate de zilierii, conform Legii nr.22/2018.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul este o inițiativă legislativă a unui deputat din Parlamentul Republicii Moldova care are drept scop stabilirea unor echități sociale pensionarilor și persoanelor cu dizabilități ce practică activități independente de comerț, conform Codului fiscal, în ceea ce privește asigurarea obligatorie de asistență medicală.

Analizând proiectul supus expertizei s-a constatat că autorul nu a respectat cerințele legale privind asigurarea transparenței în procesul decizional.

Prevederile proiectului corespund cu scopul declarat de către autor în nota de argumentare și acesta este în conformitate cu interesul public. Însă, se recomandă completarea notei cu argumente și date suplimentare, în special la capitolul - argumentarea economico-financiară a normelor propuse.

În proiectul de lege supus expertizei anticorupție nu au fost identificați careva factori și riscuri de corupție.

07.11.2018

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina DIACENCO, Inspector principal

